

ਅੰਗ ੨੧੯ = ਰਾਗੁ ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ਦੁਪਦੇ ੧ੳ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸੁਨਿ ਮਨ ਅਕਥ ਕਥਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥ ਰਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸਿਧਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ, ਭਜੁ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਨਾਨਾ ਖਿਆਨ ਪੁਰਾਨ ਜਸੁ ਉਤਮ, ਖਟ ਦਰਸਨ ਗਾਵਹਿ ਰਾਮ ॥ ਸੰਕਰ ਕ੍ਰੋੜਿ ਤੇਤੀਸ ਧਿਆਇਓ, ਨਹੀ ਜਾਨਿਓ ਹਰਿ ਮਰਮਾਮ ॥੧॥ ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧੂਬ ਜਸੁ ਗਾਵਹਿ, ਸਭ ਗਾਵਤ ਜੇਤ ਉਪਾਮ ॥ ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹਰਿ ਜਿਨ ਕਉ ,ਤੇ ਸੰਤ ਭਲੇ ਹਰਿ ਰਾਮ ॥੨॥੧॥ ਹੇ ਮਨ! ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਅਕੱਥ ਕਥਾ ਸੁਣਿਆ ਕਰ।(ਹੇ ਮਨ! ਤੂੰ) ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪ, (ਜਿਸ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਤੂੰ) ਧਨ ਪਦਾਰਥ, ਬੁੱਧੀ, ਕਰਾਮਾਤੀ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਂਗਾ।੧।ਰਹਾਉ।(ਹੇ ਮਨ!) ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਾਲੇ (ਮਹਾਂ ਭਾਰਤ ਆਦਿ) ਗ੍ਰੰਥ, ਪੁਰਾਣ ਅਤੇ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੀ ਰਾਮ ਦਾ ਉਤਮ ਜਸ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਆਦਿ ਤੇਤੀ ਕ੍ਰੋੜ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ, (ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ) ਹਰੀ ਦਾ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕੇ।੧।ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਦਾਸ, ਦੇਵ ਲੋਕ ਦੇ ਗਵੱਈਏ (ਵੀ ਉਸ ਦਾ) ਜਸ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਤਨੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਾਰੇ (ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ) ਜਸ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਉਤੇ ਹਰੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਭਲੇ ਸੰਤ ਹਨ (ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ)।੨।੧।

ਪਦਾਰਥ =ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!।ਅਕਥ ਕਥਾ-ਉਹ ਕਥਾ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।ਰਿਧਿ-ਧਨ ਪਦਾਰਥ।ਬੁਧਿ-ਅਕਲ।ਸਿਧਿ-ਕਰਾਮਾਤੀ ਤਾਕਤਾਂ।ਪਾਵਹਿ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਂਗਾ।ਗੁਰਮਤਿ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ।ਰਾਮ-ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ।੧।ਰਹਾਉ।ਨਾਨਾ ਖਿਆਨ-ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ (ਵਖਿਆਨ)।ਪੁਰਾਨ-੧੮ ਪੁਰਾਣ।ਜਸੁ-ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ।ਖਟ ਦਰਸਨ-ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ।ਗਾਵਹਿ-ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਸੰਕਰ-ਸ਼ਿਵ ਜੀ।ਕ੍ਰੋੜਿ ਤੇਤੀਸ-ਤੇਤੀ ਕ੍ਰੋੜ ਦੇਵਤੇ।ਧਿਆਇਓ-ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ।ਮਰਮਾਮ-ਭੇਤ।੧।ਸੁਰਿ ਨਰ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖ।ਗਣ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਦਾਸ।ਗੰਧੂਬ-ਦੇਵ ਲੋਕ ਦੇ ਗਵੱਈਏ।ਗਾਵਤ-ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਜੇਤ-ਜਿਤਨੀ।ਉਪਾਮ-ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ (ਸ੍ਰਿਸਟੀ)।ਕਰੀ-ਕੀਤੀ ਹੈ।ਜਿਨ ਕਉ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ।ਤੇ-ਉਹ।ਭਲੇ-ਉਤਮ।੨।੧।

ਬੈਰਾੜੀ = ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਗ ਦਾ ੧੩ ਵਾਂ ਨੰਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਰ ਹੈ।ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਦੀ ਰਾਗਣੀ ਦਸਿਆ ਹੈ।ਬੈਰਾਰੀ ਕਰਨਾਟੀ ਧਰੀ।ਗਵਰੀ ਗਾਵਹਿ ਆਸਾਵਰੀ।ਤਿਹ ਪਾਛੈ ਸਿੰਧਵੀ ਅਲਾਪੀ।ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਸਿਉ ਪਾਂਚਉ ਥਾਪੀ।(ਅੰਗ ੧੪੩੦)।

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥ ਮਨ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਨੀਕੋ, ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਾਨੁ ਦਿਵਾਇਓ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਭੁ ਦੇਵਉ ,ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਇਓ ॥ ਧਨੁ ਮਾਇਆ ਸੰਪੈ ਤਿਸੁ ਦੇਵਉ , ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਮੀਤੁ ਮਿਲਾਇਓ ॥੧॥ ਖਿਨੁ ਕਿੰਚਿਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸਰਿ, ਤਬ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਧਿਆਇਓ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਭੇਟੇ ਸੁਆਮੀ, ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇਓ ॥੨॥੨॥ ਹੇ ਮਨ! (ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ) ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹਰੀ ਦਾ ਜਸ ਗਾਇਆ ਹੈ।(ਉਸ ਨੂੰ) ਪੂਜਨੀਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਹਰੀ ਪਾਸੋਂ ਹਰੀ ਦਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਤੇ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਰੂਪ ਨਾਮ ਦਾਨ ਵੱਜੋਂ ਦਿਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।੧।ਰਹਾਉ।(ਹੇ ਭਾਈ!) ਮੈਂ ਉਸ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਤਨ ਮਨ ਸਭ ਕੁਛ ਭੇਟਾ ਕਰ ਦੇਵਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਧਨ ਮਾਇਆ ਤੇ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਦੇਵਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ।੧।(ਹੇ ਭਾਈ!) ਜਗਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ (ਜਦ ਮੇਰੇ ਉਤੇ) ਇਕ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ, ਤਦ ਮੈਂ ਹਰੀ ਦਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਿਆਇਆ ਅਤੇ (ਉਸ ਦਾ) ਜਸ ਗਾਇਆ ਹੈ।(ਜਦ) ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਹਰੀ ਮਾਲਕ ਮਿਲਿਆ, (ਤਦ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ) ਦੁਖ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਦਾ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।੨।੨।

ਪਦਾਰਥ = ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!।ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ-ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ।ਗਾਇਓ-ਗਾਇਆ ਹੈ।ਰਤਨੁ ਰਤਨੁ-ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ।ਨੀਕੋ-ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ।ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ-ਪੂਜਨੀਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ।ਦਿਵਾਇਓ-ਦਿਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।੧।ਰਹਾਉ।ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ-ਉਸ ਪੁਰਖ ਨੂੰ।ਦੇਵਉ-ਮੈ ਦੇ ਦੇਵਾਂ।ਜਿਨਿ-ਜਿਸ ਨੇ।ਸੰਪੈ-ਸੰਪਤੀ (ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਤੇ ਜਾਇਦਾਤ ਆਦਿ)।ਮੀਤੁ-ਮਿਤ੍ਰ।੧।ਖਿਨੁ ਕਿੰਚਿਤ-ਇਕ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ।ਜਗਦੀਸਰਿ-ਜਗਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ।ਤਬ-ਤਦ।ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ-ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਨੂੰ।ਭੇਟੇ-ਮਿਲਿਆ।੨।੨।

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥ ਹਰਿ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥ (ਹੇ ਭਾਈ!) ਹਰੀ ਦਾ ਸੇਵਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਗ ੨੨੦ = ਜੇ ਕੋਈ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ, ਅਪੁਨਾ ਗੁਨੁ ਨ ਗਵਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਜੇ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਸੁਆਮੀ, ਹਰਿ ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥ ਹਰਿ ਆਪੇ ਹੀ ਮਤਿ ਦੇਵੈ ਸੁਆਮੀ, ਹਰਿ ਆਪੇ ਬੋਲਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥੧॥ ਹਰਿ ਆਪੇ ਪੰਚ ਤਤੁ ਬਿਸਥਾਰਾ, ਵਿਚਿ ਧਾਤੂ ਪੰਚ ਆਪਿ ਪਾਵੈ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਆਪੇ, ਹਰਿ ਆਪੇ ਝਗਰੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥੨॥੩॥ ਜੇ ਕੋਈ (ਮਨੁੱਖ) ਹਰੀ ਦੇ ਸੇਵਕ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, (ਤਾਂ ਹਰੀ ਦਾ ਸੇਵਕ) ਅਪਣਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਨ (ਜਾਂ ਹਰੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ) ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਵ ਨਹੀਂ ਗਵਾਉਂਦਾ (ਜਿਵੇਂ ਬੇਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਟੇ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਬੇਰੀ ਬੇਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ) {ਕਬੀਰ ਸੰਤੁ ਨ ਛਾਡੈ ਸੰਤਈ ਜਉ ਕੋਟਿਕ ਮਿਲਹਿ ਅਸੰਤ। ਮਲਿਆਗਰੁ ਭੁਯੰਗਮ ਬੇਢਿਓ ਤ ਸੀਤਲਤਾ ਨ ਤਜੰਤ ੧੩੭੩}।੧। ਰਹਾਉ। (ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ) ਜੇ ਕੁਛ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੀ ਆਪੇ (ਜੀਵ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੇ) ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰੀ ਮਾਲਕ ਆਪ ਹੀ ਸਭ ਨੂੰ ਅਕਲ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੀ ਆਪ ਹੀ ਬੋਲ ਕੇ (ਜੀਵਾਂ ਤੋਂ) ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਚੇਤਨ ਸੱਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ। ਹਰੀ ਆਪ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਸਾਥੋਂ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ)।੧। ਹਰੀ ਆਪ ਹੀ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖਿਲਾਰਦਾ ਹੈ (ਹਰੀ ਨੇ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਬਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ (ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ) ਪੰਜ ਵਿਸ਼ੇ (ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ਼ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ) ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਆਪੇ ਹੀ (ਸੇਵਕ ਜਨਾਂ ਨੂੰ) ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾ ਕੇ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਸਿਆਂ ਦਾ) ਝਗੜਾ ਮੁਕਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।੨।੩।

ਪਦਾਰਥ = ਹਰਿ ਜਨ-ਹਰੀ ਦਾ ਸੇਵਕ। ਗੁਨ ਗਾਵੈ-ਗੁਣ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਰੇ-ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਨੁ ਨ ਗਵਾਵੈ-ਸੁਭਾਉ ਨਹੀਂ ਗਵਾਉਂਦਾ (ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ)।੧। ਰਹਾਉ। ਸੁਆਮੀ-ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ। ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ-ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਤਿ-ਅਕਲ। ਬੋਲਿ ਬੁਲਾਵੈ-ਬੋਲ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।੧। ਪੰਚ ਤਤੁ-ਜਲ ਅੱਗ ਮਿੱਟੀ ਹਵਾ ਤੇ ਅਕਾਸ਼। ਬਿਸਥਾਰਾ-ਪਸਾਰਾ (ਫੈਲਾਉਂਦਾ)। ਧਾਤੂ ਪੰਚ-ਪੰਜ ਵਿਸ਼ੇ (ਸ਼ਬਦ ਸਪਰਸ਼ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ)। ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜ ਧਾਤੂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ। ਜਲ ਤੋਂ ਰਸ, ਅੱਗ ਤੋਂ ਰੂਪ, ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਗੰਧ, ਹਵਾ ਤੋਂ ਸਪਰਸ਼ ਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ; ਪੰਜ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਤੇ ਹੰਕਾਰ। ਮੇਲੇ-ਮਿਲਾ ਕੇ। ਝਗਰੁ-ਝਗੜਾ; ਖਿੱਚੋਤਾਣ। ਚੁਕਾਵੈ-ਮੁਕਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।੨।੩।

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥ ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਕੇ ਪਾਪ ਸਭਿ ਖੋਵੈ, ਹਰਿ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਕਾਇਆ ਨਗਰਿ ਬਸਤ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ, ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥ ਹਰਿ ਨਿਕਟਿ ਬਸਤ ਕਛੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ, ਹਰਿ ਲਾਧਾ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਾ ॥੧॥ ਹਰਿ ਆਪੇ ਸਾਹੁ ਸਰਾਫੁ ਰਤਨੁ ਹੀਰਾ, ਹਰਿ ਆਪਿ ਕੀਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਹਾਝੇ, ਸੋ ਸਾਹੁ ਸਚਾ ਵਣਜਾਰਾ ॥੨॥੪॥ ਹੇ (ਮੇਰੇ) ਮਨ! ਤੂੰ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਕਰ, (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਵਜਲ ਤੋਂ ਤੇਰਾ) ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। (ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ) ਕੋੜਾਂ ਤੋਂ ਕੋੜਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੀ (ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ) ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।੧। ਰਹਾਉ। ਹਰੀ ਮਾਲਕ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ (ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਡਰ ਤੇ ਵੈਰ ਭਾਵ ਵਾਲੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੈਰ ਤੇ ਡਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ) ਭੈ ਰਹਿਤ, ਵੈਰ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਅਕਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਹਰੀ ਨੇੜੇ ਵਸਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ (ਸਾਨੂੰ) ਕੁਛ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ, (ਪਰ) ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਲੱਭ ਪਿਆ ਹੈ।੧। (ਹੇ ਭਾਈ!) ਹਰੀ ਆਪ ਹੀ ਸ਼ਾਹ ਹੈ, ਆਪ ਹੀ ਸਰਾਫ ਹੈ, ਆਪ ਹੀ ਰਤਨ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਹੀਰਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਹਰੀ ਨੇ ਆਪ ਹੀ (ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਦਾ) ਪਸਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਉਤੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਾਸੋਂ) ਖ੍ਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਉਹ (ਮਨੁੱਖ ਨਾਮ ਰਤਨ ਦਾ) ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ (ਨਾਮ ਰਤਨ ਦਾ) ਸੱਚਾ ਵਪਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਹਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।੨।੪।

ਪਦਾਰਥ = ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!। ਨਿਸਤਾਰਾ-ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ। ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਕੇ-ਕੋੜਾਂ ਤੋਂ ਕੋੜਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ। ਖੋਵੈ-ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਵਜਲੁ-ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ। ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ-ਪਾਰ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।੧। ਰਹਾਉ। ਕਾਇਆ ਨਗਰਿ-ਸਰੀਰ ਰੂਪ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ। ਬਸਤ-ਵਸਦਾ ਹੈ। ਸੁਆਮੀ-ਮਾਲਕ। ਨਿਰਭਉ-ਭੈ ਰਹਿਤ। ਨਿਰਵੈਰੁ-ਵੈਰ ਰਹਿਤ। ਨਿਰੰਕਾਰਾ-ਅਕਾਰ ਰਹਿਤ। ਨਿਕਟਿ-ਨੇੜੇ। ਨਦਰਿ-ਨਜ਼ਰ। ਲਾਧਾ-ਲੱਭ ਪਿਆ ਹੈ। ਗੁਰ ਵਿਚਾਰਾ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ।੧। ਸਾਹ-ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ (ਧਨਵਾਨ ਵਪਾਰੀ, ਜੋ ਵਿਆਜ

ਤੇ ਰੁਪਿਆ ਦੇਵੇ)। ਸਰਾਫੂ-ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਹੀਰੇ ਜਵਾਹਰ ਪਰਖਣ, ਵੇਚਣ ਤੇ ਖ੍ਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ਵਪਾਰੀ। ਪਾਸਾਰਾ-ਫੈਲਾਉ। ਸੁ-ਉਹ।
ਵਿਹਾਝੇ-ਖ੍ਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਸੋ-ਉਹ। ਵਣਜਾਰਾ-ਵਪਾਰੀ। ੨।੪।

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥ ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਸੁਖ ਦਾਤਾ, ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ
॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਗਨਿ ਕੁੰਟ ਮਹਿ ਉਰਧ ਲਿਵ ਲਾਗਾ, ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਉਦਰ ਮੰਝਾਰਾ ॥ ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮਨ, ਹਰਿ ਅੰਤਿ
ਛਡਾਵਣਹਾਰਾ ॥੧॥ ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਬਸਿਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ, ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਕਰਹੁ ਨਮਸਕਾਰਾ ॥ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਾਈਐ
ਹਰਿ ਜਪੁ, ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥੨॥੫॥ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਤੇ ਅਕਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਿਆ
ਕਰ। ਸੁੱਖਾਂ ਦੇ ਦਾਤੇ ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸਦਾ ਸਦਾ ਧਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਰਲੇ ਤੇ ਉਰਾਰਲੇ ਕਿਨਾਰੇ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ
ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ੧। ਰਹਾਉ। (ਜਦ) ਅੱਗ ਦੇ ਕੁੰਡ (ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ) ਉਲਟਾ ਲਟਕਦੇ ਜੀਵ ਦਾ ਹਰੀ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਲੱਗਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਂ ਦੇ) ਪੇਟ ਵਿਚ ਵੀ ਹਰੀ (ਜੀਵ ਦੀ ਅੱਗ ਤੋਂ) ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਉਸ ਅਜੇਹੇ ਹਰੀ ਦਾ
ਸਿਮਰਨ ਕਰ, ਜੋ ਅੰਤ ਸਮੇਂ (ਜਮਾਂ ਦੇ) ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ੧। ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਵਸਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ, (ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ!) ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ; (ਹੇ ਭਾਈ! ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ) ਉਸ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੋ। ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ
ਹੀ ਨਾਨਕ ਦਾ ਆਸਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਹਰੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ੨।੫।

ਪਦਾਰਥ = ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!। ਨਿਰੰਜਨੁ-ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ। ਨਿਰੰਕਾਰਾ-ਅਕਾਰ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ। ਜਾ ਕਾ-ਜਿਸ ਦਾ। ਪਾਰਾਵਾਰਾ-
ਪਾਰਲਾ ਤੇ ਉਰਾਰਲਾ ਕੰਢਾ। ੧। ਰਹਾਉ। ਅਗਨਿ ਕੁੰਟ-ਅੱਗ ਦਾ ਕੁੰਡ (ਮਾਂ ਦਾ ਪੇਟ)। ਮਹਿ-ਵਿਚ। ਉਰਧ-ਉਲਟਾ। ਲਿਵ ਲਾਗਾ-
ਧਿਆਨ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਖੈ-ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦਰ ਮੰਝਾਰਾ-(ਮਾਂ ਦੇ) ਪੇਟ ਵਿਚ। ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ-ਉਸ ਅਜੇਹੇ ਹਰੀ ਦਾ।
ਸੇਵਹੁ-ਸਿਮਰਨ ਕਰ। ਅੰਤਿ-ਅੰਤ ਸਮੇਂ। ੧। ਜਾ ਕੈ-ਜਿਸ ਦੇ। ਹਿਰਦੈ-ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ। ਤਿਸ ਜਨ ਕਉ-ਉਸ ਪੁਰਖ ਨੂੰ। ਕਰਹੁ-
ਕਰ। ਕਿਰਪਾ ਤੇ-ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ। ਅਧਾਰਾ-ਆਸਰਾ। ੨।੫।

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪॥ ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਧਿਆਇ ॥ ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ, ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ
॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋ ਜਪੁ ਸੋ ਤਪੁ ਸਾ ਬ੍ਰਤ ਪੂਜਾ, ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਇ ॥ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਭ ਝੂਠੀ,
ਇਕ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਜਾਇ ॥੧॥ ਤੂ ਬੇਅੰਤੁ ਸਰਬ ਕਲ ਪੂਰਾ, ਕਿਛੁ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ
ਹਰਿ ਜੀਉ, ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਛਡਾਇ ॥੨॥੬॥ ਹੇ (ਮੇਰੇ) ਮਨ! ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਕਰ ਤੇ (ਉਸ ਦਾ) ਧਿਆਨ ਕਰਿਆ
ਕਰ। (ਫਿਰ ਤੂੰ) ਜੋ ਇੱਛਾ ਕਰੇਂਗਾ, ਉਹ ਹੀ ਫਲ ਪਾ ਲਵੇਂਗਾ, ਮੁੜ ਕੇ (ਤੈਨੂੰ) ਕੋਈ ਦੁਖ ਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ੧। ਰਹਾਉ। ਉਹ
ਜਪ, ਉਹ ਤਪ ਅਤੇ ਉਹ ਬਰਤ ਤੇ ਪੂਜਾ ਆਦਿ ਕਰਮ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗ ਜਾਵੇ (ਜਿਹੜੀ ਹਰੀ
ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਹੀ ਜਪ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਹੀ ਤਪ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਹੀ ਬਰਤ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰੀਤ ਹੀ ਪੂਜਾ ਹੈ)। ਹਰੀ
ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਸਭ ਪ੍ਰੀਤ ਝੂਠੀ ਹੈ, (ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ) ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਇਕ ਖਿਨ ਵਿਚ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ੧। (ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ!)
ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੈਂ ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹੇ ਹਰਿ ਜੀਓ! ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ
ਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ, (ਜਿਵੇਂ ਤੈਨੂੰ) ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ, ਤਿਵੇਂ (ਮੈਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ) ਛੁਡਾ ਲੈ। ੨।੬।

ਪਦਾਰਥ = ਮਨ-ਹੇ ਮਨ!। ਨਿਤ-ਹਰ ਰੋਜ਼। ਧਿਆਇ-ਧਿਆਨ ਕਰਿਆ ਕਰ। ਇਛਹਿ-ਇੱਛਾ ਕਰੇਂਗਾ। ਸੋਈ-ਉਹ ਹੀ। ਪਾਵਹਿ-
ਪਾ ਲਵੇਂਗਾ। ਨ ਲਾਗੈ-ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਆਇ-ਆ ਕੇ। ੧। ਰਹਾਉ। ਸੋ-ਉਹ। ਤਪੁ-ਤਪੱਸਿਆ। ਬ੍ਰਤ-ਬਰਤ (ਅੰਨ ਦਾ ਤਿਆਗ)।
ਸਾ-ਉਹ। ਸਿਉ-ਨਾਲ। ਖਿਨ ਮਹਿ-ਪਲ ਵਿਚ। ਬਿਸਰਿ ਜਾਇ-ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ੧। ਸਰਬ ਕਲ-ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। ਹਰਿ ਜੀਉ-
ਹੇ ਹਰਿ ਜੀਓ!। ਭਾਵੈ-(ਜਿਵੇਂ ਤੈਨੂੰ) ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ। ਤਿਵੈ-ਤਿਵੇਂ। ੨।੬।

ਰਾਗੁ ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ॥ ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਦੂਖ
ਗਵਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋ ਚਾਹਤ ਸੋਈ ਮਨਿ ਪਾਇਓ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿਵਾਇਓ ॥੧॥ ਸਰਬ ਸੂਖ ਹਰਿ ਨਾਮਿ
ਵਡਾਈ ॥ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਮਤਿ ਪਾਈ ॥੨॥੧॥੭॥ (ਹੇ ਭਾਈ! ਅਸੀਂ) ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹਰੀ ਦਾ ਜਸ ਗਾਇਆ
ਹੈ। (ਜਿਸ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਅਸੀਂ) ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ੧। ਰਹਾਉ। (ਹੇ ਭਾਈ!) ਜੋ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ,

ਉਹ ਮਨ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਹਰੀ ਦੇ ਦਰ ਤੋਂ (ਸਾਨੂੰ) ਨਾਮ ਦਿਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ੧। ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ (ਸ਼ਬਦਾਰਥ); ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਤੇ ਵਡਿਆਈ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ੨। ੧। ੨।

ਨੋਟ = ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਾਗ ਬੈਰਾੜੀ ਕੇਵਲ ਦੋ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਲਾ ੪ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਮਹੱਲਾ ੫ ਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ੭ ਹੈ।

ਪਦਾਰਥ = ਮਿਲਿ-ਮਿਲ ਕੇ। ਜਸੁ-ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ; ਕੀਰਤਨ। ਗਾਇਓ-ਗਾਇਆ। ਕੋਟਿ-ਕੌੜਾਂ। ਗਵਾਇਓ-ਦੂਰ ਕਰ ਲਏ। ੧। ਰਹਾਉ। ਚਾਹਤ-ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ। ਸੋਈ-ਉਹ ਹੀ। ਮਨਿ-ਮਨ ਵਿਚ। ਪਾਇਓ-ਪਾ ਲਿਆ। ਦਿਵਾਇਓ-ਦਿਵਾ ਦਿਤਾ। ੧। ਸਰਬ-ਸਾਰੇ। ਨਾਮਿ-ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ। ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ-ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ। ਮਤਿ-ਸਮਝ; ਸਿੱਖਿਆ। ਪਾਈ-ਪਾ ਲਈ। ੨। ੧। ੨।

॥ ਰਾਗ ਬੈਰਾੜੀ ਸਮਾਪਤ ॥